

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Bucurie cu femeiu

(+) La începutul lunii Maiu s'a ținut, la Alger, al XII-lea congres euharistic francez. Au luat parte sute de mii de dreptmăritori din acele părți africane de lume, ca să aducă, alături de delegatul Papii, arhiepiscopul-cardinal Verdier al Parisului, prinosul inimii smerite dar plină de credință, euharisticului Isus. La bucuria celor întruniți la închinare a luat parte și Sf. Părinte dela Roma care, la încheierea congresului, a ținut să le grăiască, pe cale radiofonică, fiilor săi sufletești în chip deosebit plecați spre sfântă închinare.

Vicarul Domnului și-a început cuvântarea amintind, cu laudă, congresul euharistic internațional ce a avut loc, nu așa de demult, în Carthagina, metropola nordafricană care în decursul vremilor văzuse mai mult de treizeci de sahoare bisericești și de unde, acum mai nou, mișcarea euharistică s'a răspândit în toate părțile continentului african, ojungând până la Congo și Tripolis, ba și până la Madagascar, și alurea, departe-departee. — Apoi a continuat:

„Astăzi se prăznuiește pe aceste coaste, atâta vreme zise barbare, triumful Euharistiei... Nici valurile sbuciumate ale mării, nici sgomotul armelor cari cutremurau malurile, n'au putut potoli elanul vostru mistic și »Mama cea bună«, Ocrotitoarea (din Franța) v'a călăuzit pașii spre Maica Sfântă din Africa, iar credința v'a arătat, și pe una și pe cealaltă colină, în Sf. Euharistie, pe însuși principiile și autorul păcii, a acelei păci atât de fierbinte dorită de omenimea neliniștită a zilelor noastre.

„Iată ce v'a atras și v-a încurajat... Și dacă ați venit să vă țineți aci praznicul euharistic, Nouă nu ne scapă, că ați făcut aceasta mai ales pentru a sărbători centenarul unui eveniment pe vecl memorabil pentru Biserică și pentru Franța. De fapt, e un veac de când primul episcop al Algerului a fost instalat în catedrala sa. Așa s'a renăscut, după opt veacuri de moarte aparentă, această provincie bisericească a Africei care număra odinioară cinci sute de episcopi și care, în plelada mucenicilor săi, a vlădicilor și a fecioarelor sale, vede strălucind, pentru totdeauna, pe incomparabilul Dascăl din Hipona, pe Augustin, unul din cele mai strălucite genii pe cari le-a dăruit Dumnezeu Bisericii și lumii.

„In 1839 însă, Algerul, orașul alb, care-și rănduia terasele pe coasta mării ca o sfidare neamurilor creștine; Algerul, cetatea lacrimilor și a sângelui unde plânseseră, se rugaseră, pătmiseră și-și dăduseră viața pentru Hristos și patru preoți. Și iată că pe unul din minaretele sale se ridică Crucea lui Hristos și Algerul deodată devine poarta luminoasă, prin care pătrunde, și de zi tot mai repede, până în inima continentului negru, flacăra descoperirii dumnezeiești. — Renaștere admirabilă; viață nouă,

Izvor de tărie

Serbările comemorative de 3/15 Mai — Muzeul Blajului, un nou așezământ de cultură — Revista serbărilor

Vremile sunt tot mai tulburi. Totul se întunecă și totul se clatină. Adevărul cel mai limpede este tras la îndoială, dreptatea cea mai sfântă isbită 'n față cu călcăul minciunii care n-are altă justificare decât forța brută. Norii nesiguranței și ai îngrijorării generale acoper orizontul.

In astfel de clipe chinuitoare, gândul nostru se refugiază în trecut. Acolo, în faptele mărețe ale străbunilor, găsește lumină și prinde tărie nouă. Suferințele, luptele și biruințele lor eroice sunt certificatul nostru de noblețe, diploma împărătească a dreptății noastre, documentul autentic al adevărului în care stăm și pe care vrem să-l apărăm. Stăm cu atât mai hotărâți, cu atât mai tari în fața furtunii, cu cât ne avem picioarele mai solid implantate în stânca trecutului.

Aceste considerațiuni au determinat Blajul să continue tradiția serbărilor de 3/15 Mai, pe care în ultimii ani le-a prăznuit numai în cerc restrâns, în familie. A crezut că, mai mult decât oricând, acum e necesar să reinviem în sufletul neamului icoana luminatului adunării de pe Câmpul Libertății, prefața involburată a marelui libertății care s-a pecetluit la 1 Decembrie 1918, în Cetatea lui Mihai. In ceața ce ne împresoară, trebuie să folosim fiecare prilej de înălțare a mândriei românești, de adâncire a credinței în dreptatea și în viitorul glorios al neamului nostru. Iar din comoara de fapte mari ale trecutului nici una nu grăiește cu atâta putere, nici una nu răspândește atâta foc de credință, nici una nu pune în atâta lumină dreptatea, ca tocmai adunarea dela Blaj a celor 40 000, cari au cerut libertatea și au jurat să susțină cu prețul vieții »nația noastră românească«.

De aceea am fi voit ca serbările comemorative din acest an să albă strălucire mare. Doriam să vedem lângă Piatra Libertății o

debordantă de sevă supranaturală! Astăzi episcopi mulți la număr; sute de preoți, trăgându-se din feliurile neamului creștine, respectiv odrasle de familii indigene; milioane de credincioși mărturisesc, dealungul și dealatul Africei, eterna tinerețe a Bisericii, inepulsabila fecunditate a harului divin, slujit de străduința omului“.

Pentru care isbândă Sf. Părinte a spus că se bucură mult, din tot sufletul. Și cu el împreună se bucură toată creștinătatea într'adevăr dreptmăritoare, rugând pe Tatăl milelor să trimită la acel secret atât de promișător mulți-mulți lucrători harnici, plini de harul său.

mare de tineret adunat din toate colțurile țării, ca să stea de vorbă direct și imediat cu figurile legendare care au deschis drum de glorie conștiinței și dreptății românești. Gândul nostru n-a fost înțeles. Legiunile școlărilor n-au sosit. Ne pare rău. Vina însă nu este a noastră. Nici paguba.

Avem totuși, de altă parte, motive să ne bucurăm de felul cum s-au desfășurat serbările din acest an. Le-a lipsit grandoarea; au câștigat însă în concentrare, în rânduială senină. Și mai ales, au fost pe deantregul ale noastre; au purtat în toată înfățișarea lor pecetea Blajului.

Programul n'a neglijat, ce-i drept, întrecerile gimnastice și sportive. Educația fizică este doar o latură însemnată a creșterii integrale pe care o cultivă școlile noastre. — A predominat însă spiritul. Diferitele expoziții au fost o atracție și o adevărată încântare. — Iar concertul: o mare desfătare. Și o mândrie a noastră. Nu numai pentru isprava vrednică de laudă a corurilor și orchestrei. Ci mai ales pentru faptul că tot ce s'a cântat și s'a spus era, într'un chip ori altul, produs blăjan, operă a dascălilor noștri. Ei ne-au dat compoziții muzicale rămânătoare (ca minunatul »Psalm 133« al d-lui S. Toduța), un imn al școlilor (scris de prof. G. Biriș); tot unul dintre ei (N. Comșa) a scris sceneta isorică menită a reinvia cât mai plastic zilele de demult și atmosfera dela »Piatra Libertății« din alte vremi.

In urmă — last nost least — de serbările din acest an s'a legat o înfăptuire culturală rămânătoare: deschiderea muzeului Blajului, de atâta vreme dorit și atât de necesar. Stăruința neobosită și pricepută a pâr. profesor și inspector Dr. Ș. Manclulea a pus pe drumul realizării acest vis. Deocamdată, de sigur, e numai un început. Promișător însă. Și prețios. Câteva sale ale Palatului Cultural sunt pline de pe acum. Și nu cu lucruri fără valoare. Hrisoave bătrâne și rare, icoane vechi, stampe, monete și atâtea amintiri dela marii noștri înaintași! — Ne gândim cu vie bucurie la viitorul acestei instituții, care va trebui să ajungă mare, să cuprindă tot ce avem mai de preț în arta religioasă, mai specific sub raport etnic, mai prețios din punct de vedere istoric.

In concluzie: avem toate motivele să ne bucurăm de ceea ce s'a făcut cu prilejul acestei comemorări a zilei de 3/15 Mai. Și Împlinim o plăcută datorie dând, în cele ce urmează, o scurtă revistă a festivităților.

*

Revista serbărilor

De obicei, cerul ne era binevoitor pentru serbările de 3—15 Mai. Zimbea cu bucurie văzând atâta tinerețe și atâta însuflețire, adunată din tot largul țării. Astă dată s'a mânia. De sigur fiindcă s'a restrâns cadrul serbărilor numai la noi, Blăjenii, cu toate că ele se plănuiseră mari, ca altădată. Da aceea, Sâmbătă după amiază norii s'au adunat cu mare pornire deasupra capului nostru și au început a vărsa mare potop de ape, cu grindină și furtună amenințătoare.

Din acest motiv, concursurile sportive cari trebuiau să înceapă atunci, nu s'au putut ține. Au trebuit amânate. S'au desfășurat însă toate ziua următoare, Duminică în 14 Mai. Nici acum însă vremea nu se potolise destul. Așa că frumoasa pregătire a elevilor noștri în toate ramurile voiniciei și iscusinței fizice: fugă, aruncare cu greutate, diferite jocuri cu mingea, exerciții gimnastice și dansuri românești, n'au putut fi admirate de un public atât de numeros, cât ar fi meritat.

Mult mai cercetate au fost, în schimb, diferitele expoziții aranjate de școli în salele liceului de băieți. Era perfect justificat acest interes deosebit. Păreții bătrânelor sale de mult n'au purtat podoabe mai frumoase decât seria de desene, hărți, covoare, broderii, cioplituri și diferite alte obiecte, toate dovedind hărnicia și iscusința artistică a tineretului nostru.

Ziua de Luni 15 Mai a fost închinată străbunilor. Întreg programul a fost întocmit pentru evocarea și proslăvirea adunării dela 1848.

S'a desfășurat întreg în fața I. P. S. Sale mitropolitului Alexandru, a înaltului cler germinal, precum și în fața reprezentanților autorităților civile și militare, care s'au prezentat în corpore, în frunte cu d. Dr. Petre Roșca secretarul general al ținutului Mureș, Sever Pop comandantul de ținut al »Străjii Țării«, d. Dr. Traian Migia prefectul județului, ș. a.

Orașul împodobit de sărbătoare, cu flamuri treicolore. În catedrală s'a celebrat, cu pompă mare, o *sfântă Liturghie* pentru odihna

sufletelor eroilor acelei zile mari. A pontificat Il S. Dr. V. Macaveiu vicarul mitropoliei, iar răspunsurile le-a dat corul academiei de teologie condus de p. profesor I. Florea.

Ieșind din biserică, I. P. S. S. p. mitropolit, înconjurat de capii autorităților și alți oaspeți aleși, s'a îndreptat spre Palatul Cultural, unde a stropit cu apă sfințită și a inaugurat muzeul istoric-etnografic și de artă religioasă, răsărit din munca și priceperea p. profesor Dr. Ștefan Manciu. Frumosul cuvânt de deschidere rostit cu acest prilej de către D-sa, întemeietorul și custodele muzeului, îl vom publica în numărul viitor al gazetei. Deocamdată ne unim și noi călduroaselor felicitări pe care i-le-a adus I. P. S. Sa Mitropolitul și dorim ca această nouă instituție de cultură a Blajului să crească și să înflorească spre binele nației românești.

Între timp în rânduri încheiate, lumea s'a îndreptat spre Câmpul Libertății. Pe stadionul din jurul istoricei »Pietre«, s'a făcut, cu ceremonialul reglementar, înălțarea pavilionului străjeresc. Apoi, în frumoase și simțite cuvinte, P. prof. Grigorie Pădureanu a evocat icoana marelui adunări dela 1848, și a tâlcuit covârșitoarea ei însemnătate pentru întreg destinul neamului românesc de pretutindeni. Eroismul legendar al tineretului de atunci, care a participat activ și cu entuziasm fără seamăn la pregătirea adunării istorice ca și la acțiunea ce i-a urmat, trebuie să fie pildă de urmat mai ales pentru tineretul zilelor noastre care trebuie să ducă același suflet entusiast și eroic în slujba neamului. — Studentul Gligor V. dela Academia Teologică a recitat apoi, cu mult avânt, o parte din celebrul discurs al lui Bănuțiu, făcând să răsară vie din bezna amintirilor icoana slăvitei adunări a desrobirii. — Dl comandant străjer al ținutului Mureș, prof. Sever Pop a proslăvit apoi, în cuvinte pline de foc, evenimentul sărbătorit. Ni-lă înfățișat ca o minunată prefață la cartea de eliberare, de înălțare și de împlinire a vremilor următoare. Blajul de totdeauna a fost purtătorul făcliei care a aprins însăși conștiința de neam, mândria obârșiei glorioase, credința în rosturile mărețe ce ne așteaptă. »Piatra Libertății« este

inima neamului românesc. — Mulțimea a urmat cu încordată atențiune pe aleșii oratorici, cufundată în cucernică reculegere, a ovaționat îndelung însuș trecutul reînviat cu atâtea paterne în vibrantele lor cuvântări.

Inconjurat de reprezentanții autorităților I. P. S. mitropolitul Alexandru a depus apoi, în semn de omagiu, o frumoasă *cunună* de frunze de stejar pe »Piatra Libertății«. — Manifestația s'a terminat cu *defilarea* școalelor și a premitatilor.

După masă, la ora 18, în sala arhiplină a Palatului Cultural corurile și fanfara școalelor, în plină și armonioasă colaborare, a dat un concert care trebuie remarcat cu laudă specială. Bucăți grele s'au executat cu remarcabilă precizie și nuanțare. Ceeace dovedește muncă și râvnă pricepută atât la profesorii de muzică cât și la elevi. Ne servește însă spre deosebire mândrie împrejurarea că întregul festival a sosit din bucăți de ale noastre, blăjene, ori la care ne avem și noi partea. »Cântecul oșteanului« cântat de școala normală de învățători, a fost orheat de p. prof. Celestin Cherebețu. Corul liceului comercial, condus de p. prof. Ștefan Crișan, a cântat admirabila »Pastorală« a lui I. I. I. și atât de nenorocitul nostru profesor Nicodim Ganea. Punctul culminant al serbării »Psalm 133«, cântat de un ansamblu de 200 voci, cu orchestră, este o creațiune minunată a tinerului nostru profesor, laureat în Roma, Dr. S. Toduța, care a știut împleti atât de norocoasă în această compoziție orientală teme din gloriile noastre bisericesti. Deasemenea, »Imn școlilor din Blaj« este pe deantregul al nostru versurile — pe care le publicăm mai jos — fiind scrise de prof. George Biriz (Radu Brateș) iar muzica de același prof. S. Toduța. Nu trebuie să pomenim că asistența a răspândit autori cu entusiaste ovațiuni și sinceră admirație. Sceneta istorică, jucată de elevii liceului de băieți, spre a evoca fel cum se petruia pe vremuri 3/15 Mai, a fost scrisă de p. prof. Nic. Comșa. — Este explicabilă, prin o mare căldură cu care, în cuvântul de încheiere și de mulțumită adresată tuturor cărora se cuvine, p. director Ioan Popu Câmpianu a

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Veniți, copii!

— Imnul Școlilor din Blaj —

Pe cerul suferințelor amare
Azi Blajul urcă steagul biruinții. —
Veniți, copii, din Tisa pân' la Mare,
De vă 'nchinați la templele credinții.

Pe ziduri vechi de sfântă mănăstire
Rămas-a urma jalnicei istorii.
Bătrânii dascăli dorm în cimitire,
Dar crezul lor a înflorit victorii.

S'au dărâmat străvechile hotare —
Veniți, veniți din unghiurile zării!
Răsună svon de mândră sărbătoare,
Și cântec larg cât marginile țării.

La răspântii poporul se închină
Să fie țara pajiște cerească!
Vă cheamă Blajul să luați lumină,
Credință și mândrie românească!

Rostesc preoții slujbe, jurăminte,
Elanuri sfinte le înalță mâna.
Se bucură și morții din morminte
Că pasul vostru le-a atins țărâna.

Sus inimile! Cerul vă 'neunună
Cu amintirea gloriei străbune.
In brațul vostru fulgere s'adună
Să le-aruncați în hoardele nebune!

RADU BRATEȘ

Sfânta Unire din 1698

de Pr. Dr. Ioan Stanciu

Unirea în dreapta credință a tuturor Românilor nu o grăbesc neuniții cu polemici violente și calunioase, cu neadevăruri, cu falsificări deadreptul, căci scopul nu sfințește mijloacele — zicem noi uniții. Cu harul Domnului sunt incompatibile unele manifestări jignitoare ale omului, și cari nu cadrează cu caracterul preoțesc. Totuși omonimul meu dela Sibiu și către sfârșit e tot ca și la începutul lucrării sale: »Legea noastră strămoșească« (Sibiu 1938).

Noi facem deosebire între: lege, credință și rit. Omonimul însă sub lege pare că ar înțelege credința, iar uneori pe toate. Oricum ar fi, la pag. 74, zice: »Urmașul lui Teofil, Atanasie, împotriva tuturor jurămintelor solemne făcute la București, a căzut în curând și el în mrejele iezuiților. În anul 1698 convoacă un sinod la Alba-Iulia, la care participă 38 protopopi, cari iscălesc o declarație că se unesc cu biserica Romei, dar fără nici o modificare a credinței strămoșești; nu primesc dogme de ale catolicilor, nu se subordonează lor, nu to-

lerează amestecul lor în biserica română. În urma actului se adaugă încă odată: ceea ce am iscălit așa ne unim, ca toată credința noastră, biserica cu ritul ei, liturghia, postul și ierarhia să rămână neschimbată. Altfel acești peceți să nu aibă nici o valoare«.

În felul acesta a îndrăsnit omonimul neunit să falsifice și adausul manifestului de unire din 1698, pe lângă îndrăznețele afirmate anterioare. De aceea aflu necesar să redăm aici *autenticul manifest românesc*:

»Noi mai în jos scrișii, vlădica, protopopii și poplul bisericilor românești, dăm în știre tuturor, cărora se cuvine, mai vârtos țării Ardealului. Judecând schimbarea acestei lumii înșelătoare și nestarea și neperirea sufletelor căruia în măsură mai mare trebuie a fi deosebită, din bună voină noastră ne unim cu biserica Romei cea catolicească și ne mărturisim a fi mădulările acestei Biserici sfinte catolicească a Romei prin această carte de mărturie a noastră. Și cu acele privilegiiomuri vom trăim cu care trăesc mădulările și poplul acestei Biserici sfinte, precum Înălția Sa împărătească și coronatul Craiul nostru în milostivul decretumului Înălției sale ne face părtași, cum și milă a Nălției Sale nevrând a o lăpăda, cum și cade credincioșilor Nălției Sale, această carte de mărturie și Înălției sale și țării Ardealului. Dăm înainte, pentru care mai mare tărie, dăm pecețile și scrisorile mânilor noastre. S'au dat în Bălgrad în anii Domnului 1698 în 7 zile a 10 Octomvrie.

dențiat această bucurie caracteristică a festivalului ca și a serbării întregi: tot ce-am dat și ce-am arătat este al nostru!

*

Telegramele omagiale trimise, din acest prilej, i-au adus I. P. S. Sale mitropolitului Alexandru răspunsuri imediate, textul cărora îl dăm în cele ce urmează:

Cea dintâi e trimisă de M. S. Regele Carol: „Vă mulțumesc călduros pentru frumoasele cuvinte ce mi-le trimiteți cu prilejul serbării tradiționale depe Câmpia Libertății. — Sănătate”
CAROL

Iată și răspunsul Ex. Sale Dlui Rezydent Regal. Gen. Danila Papp:

„La telegrama trimisă dela serbarea de 3-15 Mai depe istorica Câmpie a Libertății din Blaj, cu onoare rog pe Înalt Prea Sfinția Voastră să binevoiască a primi și exprima celor în drept din parte-mi cele mai sincere mulțumiri și urări de bine. — Rezydent Regal General: PAPP.

În urmă, dela Comandamentul „Strajii Țării” s'a primit telegrama aceasta:

„Straja Țării, neclintită la înaltul ei post al datoriei, este mândră de ce se petrece pe istorica Câmpie a Blajului, vă mulțumește pentru prețioasa colaborare și vă asigură de întregul concurs în marea operă de ridicare a neamului românesc. — Sănătate. — Comand. Strajii Țării. — TEOFIL GH. SIDOROVICI

Pe drumul bisericeștii din sat.

Franța cunoaște, mai ales după războiul mondial, destul tîl rătăciți de ai săi cari, după ce au petrecut multă vreme în afară de biserică, au revenit la calea cea bună. Așa a făcut, bună oară, și Paganon, fostul ministru de interne francez care, după ce s'a împăcat cu Biserica și a primit ss. Taine, a lăsat cu limba de moarte să fie înmormântat în satul unde fusese, pe vremuri, primar. Ocupându-se de acest caz, deputatul Chastanet scrie într-o gazetă provincială franceză:

„Aici găsești (tovarășe) din nou casa ta, primăria, vechiul turn al bisericii și casa pa-

roială. Alții pare că s'ar mira de asta. Eu însă nu mă mir. Eu am știut întotdeauna că tu niciodată n'ai rupt-o cu Dumnezeu; cu Dumnezeu fraților tăi, cu Dumnezeu copilăriei tale. Când, în 1924 am intrat amândoi în parlament pe aceeași listă a cartelului (lista partidelor de stînga, asociate), ni-s'a întâmplat amândurora același lucru. O grupă de așa ziși liberconștienți ar fi vrut cu orice preț, să albă dela noi un fel de contract prin care să ne fim vîndut lor cu trup și suflet. Numai noi doi ne-am eschivat în fel și formă. E foarte de înțeles deci să fi lăsat ca, înainte a fi dus la cimitir, să fi purtat la bisericuța ta. E așa de intimă, așa de familiară această biserică dragă. Nu-i aci nici o pompă, nici un sbierăt, nici un orator urlător. Numai reculegere, rugăciune și prietenie caldă, sinceră. Acum te cheamă clopotele. Le auzi cât de prelung și de trist sună? Sunt clopotele bisericii tale parohiale, a satului tău de naștere. Azi e multă lume de față. Și toată această lume care crede în Dumnezeu, care-l de acord asupra unuia și aceluiși ideal, lumea aceasta toată se gîndește de fapt la tine. Soția ta și copiii tăi varsă toate lacrimile ce le pot vărsa. Plîng după tine. Iar eu, iubite prietene, eu mă rog pentru tine”.

Pentru Unire...

de pr. Oct. Butur

Cu ocazia fastuoasei adunări dela Alba-Iulia, la care poporul a fost invitat prin proclamația comună a Mitropoliștilor bisericilor naționale din Ardeal, unirea sufletească a Românilor era văzută de popor ca fiind în plină realizare.

În scurt timp lumea și-a reluat activitatea de mai înainte și despre unire abia dacă se mai vorbește. Și cât de bine ar fi dacă s'ar vorbi și s'ar lucra spre o grabnică „Unire” pe care cu ochii noștri să o vedem și de a cărei roade să ne putem și noi bucura. Ne uităm lung unii la alții. Cei de „jos” așteptăm pe cei de „sus” să înceapă acțiunea, cei dela sate, pe cei din oraș. Așteptăm greșit. Nu tot-

deauna curentele mari au pornit din centre mari și nu totdeauna cel în strălucire sunt chemați să „împingă mai departe carul progresului”. De multe ori micul apostol din satul „Sărăceni”, prin activitate mărunță, neobservată și necunoscută câștigă mai multe roade decât un fastuos „șef” în fața cărui toate se execută „ex offo”.

Am auzit că un preot ortodox și altul unit au înființat o societate „Pentru Unire” a tuturor celor cari doresc grabnic unirea bisericilor; și mă bucur. Amănunte despre această societate nu cunosc. Oricum, dar fiecare trebuie să depunem prinosul nostru de muncă pe altarul națiunii, chiar azi. A face ceva pentru unire, înseamnă a-ți face datoria elementară de creștin. Și a-ți face datoria, implică a avea credință, fără de care nu se poate avea înțelegerea realității, priceperea necesară, elan trebuincios ca să te poți identifica cu înalta idee.

Generațiile ce vor urma își vor lua avântul tocmai din ceea ce s'a realizat și clădit până la ele. Și ne întrebăm: Dar dacă vremurile le vor cere ceva mai mult, unirea trebuind să fie realizată? Vina ne-o anticipăm pentru că nu clădim razimul de care vor avea nevoie în preocupările ce atunci se vor ivi.

Mulți dintre cei cari au ochi pentru a nu vedea văd unirea ca ceva imposibil. Așa judecă unii chiar din cei ce ar trebui să militeze pentru ea. Alții, o văd realizându-se cu multă ușurință, cerând doar un dram de „bunăvoință” în ambele părți. Au, în parte, dreptate și unii și alții. Chestiunea unirii bisericilor pe cât e de ușoară pe atât e și de grea. Mai întâi e ușoară, fiindcă e realizabilă și dorită; și apoi e grea fiindcă apostolii flămânzi și fără de adăpost, disprețuitori de ranguri și străluciri aparente, cam lipsesc. Am auzit, nu odată, păreri mirenești, care cea mai mare piedecă în calea unirii o văd în ambițiile preoților și teama unora din ei de a nu trebui să-și cedeze locul confratelui dela cealaltă biserică, vădit fiind că nu vor mai putea rămâne doi protopopi, de ex. în același târgușor. Acest fel de a vedea, e cu totul greșit. Preoțimea noastră dorește mult mai fierbinte unirea cea mare, decât să se gîndească, o clipă măcar, la jert-

„Însă într'acest chip ne unim și ne mărturisim a fi mădulările sfintei catolicești biserici a Romei, cum pe noi și rămășițele noastre din obiceiul Bisericii noastre a răsăritului să nu ne clătească. Ci toate ceremoniile, sărbătorile, posturile, cum până acum, așa și de acum înainte să fim slobozi a le ține după călîndariul vechiu. Și pe cinstitul vlădica nostru Athanasie nime până în moartea Sfinției Sale să n'albă putere a-l clăti din scaunul Sfinției Sale. Ci tocmai de i-s'ar tîmpla moarte, să stea în voia săborului, pre cine ar alege Vlădica, pre care Sfinția Sa Papa și înălțatul împărat să-l întărească și Patriarhul de sub biruința Ioălției Sale să-l hirotonească și în obiceiul și deregătorile Protopopilor, cari sunt și vor fi, nici într'un fel de lucru nime să nu se amestece, ci să se ține cum și până acum. Iar de nu ne vor lăsa pre noi și rămășițele noastre într'această așezare, pecețile și iscăliturile noastre, care am dat, să n'albă nici o țarie, care lucru l-am întărit cu puterea mitropoliei noastre pentru mai mare mărturie. L. S. Aceasta lăste pecetea Mitropoliei Bălgradului”.

Dacă citești și recitești acest manifest românesc de unire, nici de cum nu poți afla acel adaus pe care îl redă omonimul astfel: „Ceea ce am iscălit așa ne unim, ca toată credința noastră, biserică cu ritul ei, liturgia, postul și ierarhia să rămână neschimbată. Altfel aceste peceți să nu albă nici o valoare”. Cu toate acestea omonimul neunite

acuză de falșuri și de pervertirea adevărului tot pe unii.

Tot la pag. 74 zice: „Clar și precis, că se unesc pentru anumite avantagii, dar din credința strămoșească nu cedează nimic. Ce e mai curios în acest act e că mitropolitul Athanasie nu-l iscălește. Chiar postscriptum-ul nu e făcut de el, dupăcum le place unora să susțină, ci de călugării lezuiși”. Omonimul cugetă că aceste afirmații fantastice stau prin ele înseși, iar unii rămân înmărmuriți în fața lor, fiindcă le „place” unora să creadă ce le place. Astfel se răboește omonimul meu cu manifestul românesc al sfintei Uniri dela 1698. Ca să-și arate apoi capacitatea intelectuală și posibilitatea de producție în scris, începe a se război cu manifestul latinesc al sfintei Uniri din 1697 și zice, la pag. 74: „Acești (lezuiși) mari meșteri în ale măsluitului, traducând manifestul românesc în limba latină au omis toate pretențiile protopopilor și au introdus între altele și cele 4 puncte — iar bieții protopopi aproape analfabeți și necunoscători al limbii latine se cugetau la avantagiile ce le vor primi. În urma acestui text nescălit de nimeni, primarele Ungariei, ca legat papal, Colonic, trimite un manifest către clerul român în care accentulază că toți cei cari s'au unit, cred și mărturisesc tot ceea ce crede și mărturisește biserică romano-catolică”.

Omonimul deci începe acuzând pe lezuiși că ar fi mari meșteri în ale măsluitului, ca să

se scuze pe sine. E și aceasta o modalitate să ponegrești pe altul de ceea ce însuși te-ai făcut vinovat, ca să apari totuși curat în fața lumii. Manifestul latinesc nu e traducerea celui românesc, pentru că:

a) deși tratează despre același obiect, zicerile și expresiile și cuvintele sunt diferite; b) unele lucruri sunt mai dezvoltate în cel latinesc, de ex. referitor la credință, iar în cel românesc sunt mai dezvoltate cele referitoare la rit, cari în cel latinesc sunt cuprinse succint în: „ad observantiam ritus graeci”, provocându-se la decretul împăratesc din 14 April 1698; c) deasupra manifestului latinesc nu e scris: „Versio”, cum ar trebui să fie dacă ar fi traducere; d) textele ar fi scrise paralel pe aceeași pagină, dar nu e așa, ci ambele manifeste sunt scrise pe pagina primă a foil, iar cel latinesc pe pagina 2 a foil, adică în dos.

Omonimul afirmă că manifestul latin nu e semnat de nimeni. Oare e posibil? Adevărul cu iscăliturile e următorul: Actul de unire, așa cum se află în biblioteca Universității din Budapesta, e scris pe trei foi de hârtie. Pe pagina primă e scris manifestul românesc fără nici o iscălitură; pe pagina a doua a aceluiași fol de hârtie e scris manifestul latinesc fără nici o iscălitură; pe pagina primă și a doua a foil a doua și pe pagina primă a foil a treia sunt iscăliturile părinților sinodului cu litere cirilice românești și cu litere latinești în latinește. Dar omonimul neunite dela Sibiu e indus

fele materiale ce i-s'ar cere, oricari ar fi ele. (In parantez fie zis: nici nu se vor cere astfel de renunțări și sacrificii. In marea biserică unită a tuturor Românilor va fi loc pentru toți și pentru mai mulți decât suntem. Și va fi mai ales câmp de muncă pentru toți!).

Se poate totuși ca unii ori alții din membrii clerului să aibă gesturi ori declarații; echivoce cari trezesc în mireni astfel de judecăți bănuitoare. E bine deci să fim cât se poate de atenți la tot ce zicem și ce facem: suntem priviți cu ochi de argus și judecați foarte sever.

In afară de această grijă continuă de noi înșine, de pilda pe care trebuie s-o dăm, noi avem datoria să luminăm și pe alții. Trebuie să ținem aprinsă flacăra marelui dorinți, și în același timp să facem școală temeinică și lămurită cu credincioșii. Să le arătăm importanța problemei. Laturea ei religioasă, înainte de toate. Mulți o privesc astăzi foarte superficial, ca o simplă „afacere“ de oportunitate națională momentană. Acest fel de a vedea este și urit și primejdios.

Se înțelege de sine, că noi nu ne dăm în laturi nici în fața acestui aspect al chestiunii. Nu vom scăpa însă din vedere nici o clipă că totuși aci e vorba de ceva religios înainte de toate. Vom putea ataca tema integral, din toate punctele de vedere, cu toată hotărârea și cu toată încrederea: adevărul religios și interesele naționale nu-s contradictorii, ci convergente: toate duc la dreapta credință care-și are sediul în cetatea de origine a neamului nostru.

De sigur, se cere să cultivăm în noi și în credincioșii spiritul de eroism și de sacrificiu care să asigure izbânda.

Trebuie să ne obișnuim a privi lucrurile sub „specie aeternitatis“ — că adică nici o mărire nu ne poate fixa pe veci pe planetă. Progresul, fie chiar și al unei idei, nu poate fi dus înainte de mercantiliștii și profitorii lumii, ci de eroi și martiri, de cei ce vor să înțeleagă dorințele ogorului în care sunt puși să lucreze. Noi, azi, ca și generațiile trecute și viitoare, nu trăim pe urma profitorilor, ci trăim din realizările martirilor și eroilor. Eroii sunt nu numai cei ce mor loviți de gloanțe, ci și cei ce realizează

idei mari în ciuda greutăților timpului și în ciuda batjocorilor celor ce nu pricep. Faza întâi a unirii a lăsat, spre norocul națiunii, căci a fost dusă de eroi. Eroii se cer și pentru a doua și ultima fază. Armă pentru acești eroi nu se cere decât voința de a răspunde chemării Domnului: „Să fie una“. Această „una“ nu poate fi înțeleasă decât așa cum s'a înțeles și realizat în parte la 1700. Vremurile ne-au îndepărtat, și vremea a sosit ca să ne întorcem la marea. Văzută chestiunea unirii din istorie, nu poate fi altfel decât cu Roma. Privită din geografie, nu se pot da decât două răspunsuri: ori devenim slavi, deci bolșevici; ori ne păstrăm ființa etnică și urmăm drumul ca parte integrantă a Bisericii catolice și a culturii europene. Blocul slav ce ne înconjoară ne oferă forme goale, bigotism și superstiție, potrivite ca să exploateze. Occidentul este și a fost adevăratul îndreptar al vieții noastre sufletești, și în consecință nu putem avea nici un motiv de repulsiune față de credința ce ne oferă. Catolicismul nu e de repudiat căci ne-a stăpânit și ne stăpânește, în oricare strană am sta, chiar și dacă la Sânpetru am face numai amintirea lui Sânpaul. El ne dă viața sufletească și ne-a dat-o și pe cea națională.

Să nu fie cu supărare dacă spun că ne-a dat și viața națională. Ar fi bine să reprimim spre Răsărit ce s'a făcut în pravoslavnică Rusie. Pericolul e destul de iminent. Și chiar dacă nu ar fi și orice ar aduce viitorul, e de ținut minte: noi Românii nu avem ce căuta spre orient, în materie religioasă. Singurul drum și toate drumurile duc la Roma.

Apostolat modern. Revista *The Month*, în numărul său din Ianuarie c., aduce un foarte interesant articol, din penna dlui Normann Mckeuna, despre apostolatul pe care-l săvârșește tineretul muncitoresc nordamerican. E vorba, adevărat, în primul rând, de gazeta săptămânală *The Catholic Worker*, pornită acum trei ani de muncitori în cartierele muncitorești bolșevizate din New-York, Boston, Chicago, etc., și vândută de ei pe străzi și în piețe publice. Astăzi această gazetă apare în 100.000 exemplare și e căutată ca pâinea caldă.

bisericească, și a se face cineva membru al unei biserici, înseamnă a avea credința aceleiași biserici. Iar în manifestul latinesc se zice: „din bună voia noastră și îndemnați de voința lui Dumnezeu ne unim cu biserica romano-catolică și prin această carte ne declarăm de conmembri ai acelei sfinte Maice Biserici. Primind, mărturisind și crezând toate, câte le primește, le mărturisește și le crede Biserica romano-catolică și mai înainte de toate cele patru puncte, în privința cărora până acum nu ne înțelegeam și cari ni-se fac cunoscute și prin decretul și diploma preagrațioasă a Măiestrului Sale“; — c) că în sinodul din 7 Oct. 1698 s'a primit credința celor patru puncte se vede și din epistola episcopului Atanasie și a protopopilor către împăratul, în care ei mărturisesc că au primit cele patru puncte. Aceasta se constată și din confirmarea cardinalului Kollonich în manifestul său către clerul român. — Cât privește iscălițiile și pecetea mitropoliei, iscălițiile sunt românești și latinești, adevărat pentru ambele texte, iar pecetea iarăși e pentru ambele texte.

Omonimul neunit afirmă mai departe la pag. 75, că în original e pus: „preoții subscriși se unesc cu biserica romano-catolică de bună voie și mărturisesc a fi membrii ai acestei biserici, dar doresc a fi părtași de drepturile și privilegiile de cari se bucură preoții bisericii

In jurul acestei gazete s'a format și fel de școală de propagandă, după modelul cunoscutei asociații *The Campion Propaganda Committee* a vestitului apostol al muncitorilor engleze, Iezuitul Edmond Campion. Primul element al acestei oștiri s'a format în New-York și e un ordin călugăresc-mirenesc în toată țara, terea cuvântului. Membrii, cari sunt acum mii, își zic ei singuri „o grupă de muncitori devotați Acțiunii Catolice, cari nu vor vorbească, ci să activeze; o mișcare pentru neretel muncitoresc, cari și-a luat însărcinarea să facă cunoscute omului simplu, pe străzi învățăturile sociale ale Bisericii. Munca de campion înseamnă osteneală săptămânală de șapte zile; temelia sa este înolrea liturgică și inima dătătoare de viață a mișcării e școala liturgică“.

Fără făgăduințe formale, membrii își dau de datorie să asculte zilnic sf. liturgie și să reciteze din Ceaslov barem Dupăcinarul, care îl săvârșesc în comun după fiecare întâlnire. Specialiști în materie le țin săptămânale conferințe, tratând fel de fel de probleme în ordinea zilei: proprietatea, camăta, salariul, pacea, războiul, ș. a. Mișcării acestora li dau concursul și studenții, cari intră cu sutele rânduiala ei, făcând în felul acesta să se formeze trupe de elită cari să răspândească doctrina catolică socială și în păturile muncitorilor cele mai umile, dar cari sunt cele mai căutate de comuniști și mai ușor de vânat de ei.

Lumini apuse...

Secolul nostru, ca toate secolele, își are oamenii săi mari, cari trăiesc și cari apun. Dintre multe preocupări marilor dispăruți abia după moarte apar în strălucitoarea lor lumină. Așa în momentele când inima noastră este îndurerată pentru marele dispărut, acela care a fost papa Pius XI-lea, mintea noastră se trece poate în aceste momente mai deslășite de lume și, prin nu știu ce afinitate, pe deplin de lumină a marilor dispăruți, descoperim cea a Cardinalului Mercier.

Mercier, cardinalul Belgiei pe timpul războiului mondial, a fost una din personalitățile cele mai respectate, care a lăsat în urma

în eroare de fostul unit Nicolae Densușanu, care nu a reprodus iscălițiile în mod integral. Acesta-i adevărul. Așa că omonimul, fiind indus în eroare, procedează la fel față de alții cari nu pot aprofunda chestiunea. Apoi ar fi fost de tot râsul cardinalului Kollonich dacă nu ar fi primit actul sinodal în regulă.

La pag. 75 zice omonimul: „Analizând conținutul acestui document (al manifestului românesc) se constată un adevăr istoric și anume că în sinodul din 7 Octomvrie 1698 mitropolia română de Alba Iulia nu acceptase nici o dogmă catolică. Mențiunea despre punctele dogmatice se face numai în traducerea latină, care nu e provăzută nici cu semnăturile clerului, nici cu sigiliul Mitropoliei“.

E fals a zice că sinodul nu a primit dogma catolică, cu deosebire cele patru puncte, pentru că: a) sinodul din 7 Oct. 1698 s'a făcut pe baza decretului imperial din 14 Aprilie 1698 și pe baza epistolei cardinalului Kollonich din 2 Iunie 1698, în cari s'a explicat în ce mod are să se facă unirea, adevărat primită credința catolică, cu deosebire cele patru puncte menționate pe rând, așa că părinții sinodului aveau prealabilă cunoștință de natura unirii; b) în manifestul românesc se zice: „din bună voia noastră ne unim cu biserica Romei cea catolică și ne mărturisim a fi mădulările acestei biserici sfinte catolicească a Romei“. Ori, untre

catolice“. Dânsul, se vede, sub original înțelegând manifestul românesc, în care ori cât ai căuta acest text al omonimului nu-l poți afla. Cu toate acestea afirmă că nu falsifică texte. Mai crează-l cine nu vede! — Continuă apoi omonimul la aceeași pagină: „Vin apoi iscălițiile fără Atanasie“. Adevărul e că la sfârșitul manifestelor urmează sigiliul mitropoliei, apoi iscălițiile protopopilor, iar mitropolitul Atanasie s'a iscălit după adausul românesc la manifestul românesc făcut după terminarea iscălițiilor protopopilor, care începe: „Și așa ne unim... să nu-l hărbătăluască“. Semnează Atanasie și pune a doua oară sigiliul mitropoliei.

Cer țertare cetitorilor dacă mai urmăresc puțin pe omonimul care zice: „In textul latinesc sunt introduse declarații false, că se unesc cu bis. rom. cat. de bună voie și din impuls dumnezeesc, primind, confesând și crezând toate cele ce primește, confesează și crede această biserică, mai cu seamă cele patru puncte. Falsificarea e evidentă. Valoare istorică are numai textul românesc — iar cel latinesc, dovedit fals, nu se poate considera de document și pentru faptul că nu e iscălit de nimeni. Iezuiții au avut interes să dosească actul românesc și să înainteze forurilor lor superioare numai falsificarea latinească“. Numai cât dânsul judecă fals când zice că textul latinesc e traducerea celui românesc. Am dovedit că nu e traducere

lumina și o glorie nepieritoare. Explicația ascendenței lui nu trebuie să o căutăm decât în geniul și puterea lui extraordinară de muncă.

Désiré Mercier ca elev și-a făcut studiile atâtea mii de elevi; dar pentru el viața și școala n'au fost numai pentruca să-l reducă iar la obscuritate, stăruința lui a avut un alt brâu, urmarea alte obiective decât cei din jurul lui. Energiile și toată viața și le-a dedicat lui Dumnezeu și iată că stăruința împreună cu talentul său rar, l-a ridicat la culmile cele mai înalte ale științei.

A studiat filosofia, a studiat neurologia profesorul Charcot și cu alți învățați, pentru să poată împăca filosofia sfântului Toma cu cercetările și rezultatele științei de astăzi. Și într'adevăr a și reușit să dea o nouă strălucire filosofiei sfântului Toma: neotomismul. De aici gloria Louvainului crește. Desigur, și el, ca om, a avut lipsă de încurajări binevoitoare, dar pe vremea aceea (1893) n'a lipsit farul luminos, care să-i arate drumul spre un liman fericit, căci pe vremea lui trăia ilustrul papă Leone al XIII-lea. Prin mijlocirea lui, acest umil servitor a lui Dumnezeu, Désiré Mercier, a deschis un institut de studii filosofice pentru „a forma tineri de elită pentru știința înaltă și desinteresată“.

Profesorul Richet scria că filosofia sfântului Toma „poate să intre în cadrul cercetărilor contemporane de psihologie și psihofizică, fără să facă concesii și fără să denatureze știința“, ceea ce lui Mercier îi și reuși. Désiré Mercier a străbătut cu mintea lui luminată, a despiciat ceața falsei științe, pentru a ajunge la realitățile cele înalte. El într'adevăr a lucrat ca un bun soldat al lui Hristos, a cucerit o lume nouă. Dar lupta lui, cuceririle lui științifice n'au fost singurele cari i-au adus glorie.

Pe vremea marelui războiu, de data aceasta în calitate de cardinal, poartă și el războiul cu Berlinul. Cardinalul Mercier, dela înălțimea demnității sale, se angajează la un duel filosofic, duelul dintre Louvain și Berlin. Acest duel s'a angajat pe vremea când armata germană ținea sub călcăiele sale Belgia și i-a adus o deosebită strălucire. Iată ce spunea Cardinalul: „La poporul german, influența seculară, profundă, a lui Kant și a discipolilor săi, a stricat spiritul public, iar exasperarea forței naționale la un moment de criză a sfârșit bătăliile cinstite“.

Nici nu se poate un mai precis diagnostic al unei mentalități greșite, pentru că e fapt că filosofi indiferenți și ateii au făcut nespuse rele poporului german, până în momentul de față când vreau un nou păgânism.

Cardinalul Mercier a înfruntat, și a înfierat

am dovedit că iscăliturile sunt pentru ambele texte. Apoi ieziuții cum am putut să dovedim căscă manifestul românesc când a fost scris dosul celui latinesc al aceleiași fol? Eu nu pot înțelege cum se poate despărți pagina primă de pagina a doua a aceleiași fol. Poate omonimul a făcut această minune. Il rugăm să repete în fața noastră ca să-i credem.

La pag. 76 continuă: „E foarte interesant frații uniți când scriu ceva despre sfânta Treime, niciodată nu se provoacă la actul original românesc, ci la falsificarea latinească“. Dar binevoește omonime și documentează această afirmație, altfel cum să te credem?

La pag. 91 ne întrebă: „Quo usque tandem abuteris patientia nostra? La dreptul orbând, ne vedem noi obligați a te întreba la fel. Nu ne obosești însă; de aceea vom mai sta de vorbă „cu plăcere“.

războiul de pradă al Germaniei, nu cu arme, ci cu talentul său extraordinar. Trăind din nou aceleași vremuri, când Germania amenință, nu mai puțin cu filosofia sa decât cu arma, este util să ascultăm aprecierile acestui mare Cardinal.

Cardinalul cu mintea pătrunzătoare continuă: „separarea violent practică de Kant, între drept și morală, între știință și metafizică, a nimicit unitatea omului nostru interior, sdruncinând stabilitatea conștiinței morale“. Și aici cu precizie de admirat denunță o mentalitate greșită pe care ușor o pot împrumuta și alte neamuri și se arată sofisme pe cari își bazează tezele lor.

S'a creat în Germania „un mediu intelectual care așează relațiunile juridice deoparte de cele morale; în acest mediu s'a format apoi o concepție militaristă, care a crescut, s'a întărit. După ea națiunea ar avea drept la viață, fără a fi responsabilă de gesturile ei în fața tribunalului moral al conștiinței, care judecă acțiunile noastre. — Pe nesimțite forța armată a încetat să apară ceea ce este ea în realitate, drept un auxiliar al apărării unui drept vătămat“.

După moartea Cardinalului Mercier, „Berliner Tageblatt“ l-a atacat pe marele dispărut, dar Von Lancken care era unul dintre partenerii acestui duel, a ținut să-l apere și să oprească calomniile, scriind, că cu tot ascușul pe care l-a avut, în scrieri și în discuții față de ei, totuși „Mercier nu i-a urit pe germani“.

Marele filosof neotomist și marele cardinal Mercier, cu aceeași dragoste ca marele papă Pius XI-lea și ca toți marii apostoli, a luptat, și chiar când a avut de suferit din partea dușmanilor săi, a știut să-i ierte.

Felician M. Soran

Știri mărunte

Spre știre. Terminul pentru *examenele de licență* (sesiunea de vară) la Academia Teologică din Blaj, au fost fixate pe zilele de 1—2 Iunie c. Cei cari au de gând să se supună acestor examene, sunt avizați prin aceasta să facă din vreme toate demersurile recerute pentru a fi admiși la ele. — *Blaj*, 16 Maiu 1939. RECTORATUL.

La Răciu bucurie mare. De praznicul Înălțării Domnului care, precum se știe, e și ziua eroilor, la *Răciu*, pe Câmpie, a fost binecuvântat sărbătorește *Monumentul Eroilor*, ridicat, cu toată cheltuiala bunului credincios *Ioan Bucur* și familia. De notat, cu toată admirația, că înafară de cele 50.000 (cincizeci mii) Lei, cât a costat monumentul, același bun creștin a ridicat, în cimitir, tot cu atâta jertfă, o capelă și a cumpărat bisericii și un rând de odăjdii frumoase. Actul binecuvântării, la care dela Blaj a luat parte p. *Dumitru Neda* prof. de teologie, a fost săvârșit de-un sobor de 12 preoți. Cu acel prilej festiv au rostit cuvântări ocazionale p. *Dumitru Neda*, d. Dr. *Emil Dandea* dela Tg. Mureș, N. *Mihuțiu* inv. dir. Tg. Mureș, (pentru Straja Țării) și p. *Simion Nicoară*, parohul-protopop local. Tot atunci corul tineretului local condus de d. *Gramă*, notar în Hodoșa, a cântat mai multe cântece potrivite, iar elevii și elevele școlii primare, instruiți de d. și dna *Burghelca*, inv., au declamat bine alese poezii ocazionale.

Hotărâre mult grăitoare. Angajații catolici dela tramvaiele din Irlanda au luat anul acesta hotărârea să susțină, cu toate celea trebuincioase, zece studenți în teologie la seminariile din Mungret, Belcap, Rockwell, Belmont, Belfast și Freshford, ca să se poată pregăti, fără grijile traiului, pentru harul mare al preo-

ției. Hotărârea aceasta arată mai bine ca orice că vorba despre bolșevizarea lumii muncitorești din Irlanda catolică e o vorbă goală, vânturată cu tâlc, dar fără temei real. Senatorul Campbell știa ce spune când a susținut într'o mare adunare a angajaților la tramvaie că, dintre cei 250.000 muncitori și angajați catolici irlandezi, nici la un procent nu se ridică numărul celor potrivnici Bisericii lui Daniel O'Connell.

Locale. Dumineca viitoare, de praznicul Pogoririi Sf. Spirit, va predica în catedrală p. *Dr. Victor Macaveiu*, prepozit capitular; iar Luni, a doua zi de Rusalii, va predica p. *Dr. Septimiu Iodoranu*, prof. de teologie.

— Joi, sărbătoarea Înălțării Domnului, s'a prăznuit, cu pietatea cuvenită, ziua eroilor. După serviciul religios din catedrală, școlile, autoritățile și publicul, în frunte cu soborul preoților în odăjdii condus de *Il. S. Dr. V. Macaveiu* vicarul mitrop. a ieșit în bună rânduală la cimitirul comunal. Aici s'au depus cununi pe mormintele eroilor, pomenirea cărora a proslăvit-o un reprezentant al armatei.

Moartea oratorului bisericesc Dr. Tóth Tihamér. Catolicismul maghiar a îndurat deunăzi o grea și simplită pierdere prin moartea episcopului *Dr. Tóth Tihamér*, instalat la cârma eparhiei de Veszprém abia de două luni, (avea numai 50 de ani împliniți), după ce un an fusese episcop-coadjutor pe lângă r. *Dr. Rótt Náador*. Recentul defunct e cunoscut și înafară de hotarele Ungariei, prin lucrările sale privitoare la educația tineretului și mai ales prin operele sale omiletice, traduse în mai multe limbi europene. În românește a tradus din *Tóth Tihamér* p. *Emil Tatar* dela Dicioșmărtin și p. *Dr. Ilie Dăianu*.

Hărnicie apreciată. Guvernul francez a acordat p. *Leandru Gayraud*, asumpționist unit, dela *Lugoj*, medalia „Les Palmes Academiques“, care i-a și fost remisă deunăzi, în cadre solemne, de către *I. A. Duppront*, dir. misiunii univ. franceze în România și dir. Institutului francez de înalte studii din România, în prezența Preasf. *Ioan al Lugojului* și a multă altă lume aleasă. — P. *Gayraud* e francez de origine. A ostentat, ca preot-călugăr misionar, vreme de 24 de ani în Turcia, la diferite școli primare și secundare și a înființat acolo și două parohii unite, de rit bizantin. La *Lugoj* se află din 1927 și conduce, cu mult tact, energie și pricepere, internatul de băieți de pe lângă episcopia noastră. Crușător cum e, grijuliu și devotat cauzei pe care o slujește, a isbit să ridice o aripă nouă la internat și să aranjeze și o capelă provăzută cu toate cele de lipsă. — Felicitările noastre!

Bărfitor pedepsit. Faptul s'a petrecut în Belgia. Redactorul organului „*La Pensée*“, al liberțugetătorilor, *Dr. Modest Tornvagne*, din Bruxelles, și-a permis să debiteze calomniile ordinare la adresa Fraților Misericordieni, cărora le sunt incredințate casele de nebuni. Chemat în fața justiției, voinicosul redactor s'a dovedit a fi un bărfitor de rând și nimic altceva. Păcătoșenia lui odată lămurită, a fost osândit să plătească o amendă de 5000 (cinci mii) franci.

Convertire semnificativă. Gazetele catolice din *Manila* aduc știrea că s'a stins din viață *Isabelo de los Reyes*, în vârstă de 74 ani, împăcat cu Biserica Romei, și împărțit cu SS. ei Taine. Faptul a stârnit senzație fiindcă numitul întemeiase, pe vremuri, în Insulele Filipine, o „biserică națională“ care făcuse vâlvă și câștigase, mai ales din rândurile muncitoreștii, un număr mare de aderenți. Scopul ei era destul de limpede: ruperea de Roma papală. Acum doi ani însă întemeietorul a băgat de seamă că încercarea a dat faliment complet. Și atunci a revenit și dânsul la calea cea bună și-a

retractat, public, rătăcirile, pregătindu-și astfel intrarea în adevărata Biserică a Domnului. Ceea ce a și făcut apoi nu de mult în toată regula.

† **Mihai Popp**, protop. onorar, a trecut la cele veșnice în ziua de 15 Mai c., în vârstă de 83 de ani, la Băbuș. — Odihnească în pace!

Dare de seamă. În ziua de 18 Mai cr. Subcentrele școlare din Blaj, au organizat o serbare în folosul înzestrării Armatei, cu care ocazie s'a încasat suma de lei 5120 (cinci mii una sută douăzeci) care s'a depus la Banca Națională în contul Nr. 203: »Fond înzestrării Armatei«. — Blaj, la 19 Mai 1939.

Virginia Puia, Virginica și Maria Puia, soția, fiica și mama, anunță cunoșcutorilor, prietenilor precum și tuturor celor ce au apreciat pe dragul și neuitatul lor **Laurean Puia**, că parastasul de 6 luni se va sluji la **Casa Domnului**, Miercuri 24 Mai, ora 7.

Telefonul „Unirii”

Am primit și chitanță cu mulțumită următoarele abonamente: Pe 1937. Of. paroh. Sibot: Lei 200.

Pe 1938: Mihail Hotea, Bărsana Lei 200; Nicolae Iancu, Zlatna Lei 200; Of. paroh. Chiuza Lei 200.

Pe 1939: Ord. Premonstratens, Oradea Lei 200. Dr. Alexandru Ciplea, medic Cluj, Lei 200; Dumitru Hancu, București Lei 100; Of. Protop. Odorheiu Lei 200. Of. paroh. Viștea de jos Lei 200; Of. paroh. Săcel j. Maramureș Lei 150.

Pe 1936—1938: Of. paroh. Ramna Lei 600.

Ioan Cionca, dir. Băncii Naț. Holin, pe 1938—39 Lei 500.

Ioan Șerban, prefect pens. Năsăud. din 15. V. 1939—15. V. 1940 Lei 200.

Vasile Erdöși, Târșolt, 1 Ian. 1938—31 Martie 1939 Lei 250.

Sosirea și plecarea trenurilor din gara Blaj, începând cu ziua de 15 Mai 1939

Spre București

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	De unde? până unde?
Accelerat 404	0.40	1	0.41	Satu M.-Buc.
Accelerat 202	1.39	2	1.41	Curtici >
Personal 3010	5.27	13	5.40	Oradea >
Personal 3002	11.00	3	11.03	Oradea >
Rap. Ardeal 32	12.00	2	12.02	Ep. Bihor >
Accelerat 302	15.01	2	15.03	Oradea >
Rapid 22	17.13	1	17.14	Curtici >
Personal 3018	18.09	4	18.13	Cluj >
Accelerat 402	23.15	6	23.21	Halmei >
Personal 3022	23.39	3	23.42	Teiuș ¹⁾ Brașov

Spre Teiuș

Felul și Nr. trenului	So-sește	O-prește	Pleacă	De unde? Până unde?
Personal 3017	2.32	16	2.46	Bucur. Cluj
Accelerat 401	4.28	1	4.29	Buc. Halmei
Accelerat 201	5.29	7	5.36	Buc. Curtici
Accelerat 403	8.22	3	8.25	Buc. Satu M.
Personal 3001	12.36	3	12.39	Buc. Oradea
Rapid 21	14.07	2	14.09	Buc. Curtici
Accelerat 301	16.31	5	16.36	Buc. Oradea
Personal 3021	18.58	2	19.00	Brașov Teiuș
Rap. Ardeal 31	20.49	1	20.50	Buc. Ep. Bih.
Personal 3009	21.51	4	21.55	Buc. Oradea

Spre Praid

Felul și Nr. trenului	Pleacă
Personal 3131	5.45
Automotor 3133	8.30
Personal 3135	12.42
Automot. 3137*	15.05
Automotor 3139	17.27
„ 3141 *	19.03

Dela Praid

Felul și Nr. trenului	So-sește
Automotor 3134	8.18
„ 3138*	11.56
„ 3140*	13.59
Personal 3132	16.23
Automotor 3142	17.24
Personal 3136	23.02

¹⁾ Trenurile din și spre Curtici circulă prin triunghiul Coșlar, așa că nu mai intră în Teiuș. * Se pun în circulație numai din 15. VI. 1939 până în 15. IX. pe linia Blaj-Praid-Blaj.

„VULCAN” Societate Industrială pe acții — Blaj

Convocator

Domnii acționari ai societății industriale pe acțiuni »Vulcan«, din Blaj, se învâdă toată onoarea, în sensul § 13 și următorii din statute, la

Adunarea generală ordinară

care se va ține în Blaj, Sâmbătă în 3 Iunie 1939, la orele 16, în sala de ședințe a b. »Patria».

Ordinea de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație, raportul Comitetului de Cenzori, Bilanțul anii 1934, 1935, 1936, 1937, și 1938 și darea absolutului.
  2. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1939.
  3. Statorirea salariului Comitetului de Cenzori pe 1939.
  4. Alegerea Consiliului de Administrație, a cărui mandat a expirat, pe un termen de trei ani.
  5. Alegerea Comitetului de Cenzori, expirându-i deasemenea mandatul, pe un termen de trei ani.
  6. Eventuale propuneri.
- Domnii acționari, cari doresc să participe la adunare, sunt rugați să-și depună la sediul instituției »Patria« în Blaj, ori la Administrația Centrală Capitulară din Blaj, acțiunile și documentele de plenipotență până la 31 Mai 1939, ora 12 din zi.

Conto Bilanț	31 Decembrie 1934	Conto Profit și Pierdere
Active: Cassa numerar 741. Investiri Industriale 6.000.000. Producție inventar 438.115. Debitori 378.136. Debitori în convers. 109.720. Avans 23.870. Pierdere 746.013. Total Lei 7.696.595		Spese: Dobânzi 310.568. Retribuții 99. Fracht și porto 11.450. Marce de Prezență 136.953. Contribuție 79. Competință de timbru 15.766. Arândă 6. Rigolare 7.742. Spese de fabricare 13. Combustibil 307.114. Zileri 91.455. Profit pierdere 374.804. Total Lei 1.576.501.
Passive: Capital social 2.000.000. Fond pentru rechizite 844. Cont Curent la »Patria« 1.734.355. Reescont la B. N. R. 1.583.285. Creditori 376.937. Diverse 1.174. Total 7.606.595.		Venite: Din vânzarea de mărfuri 819. Dobânzi la Deb. în convers. 230. Comision. Impozit 10.203. Pierdere 746.013 Total 1.576.501.

Conto Bilanț	31 Decembrie 1935	Conto Profit și Pierdere
Active: Cassa 564. Investiri Industriale 6.000.000. Producție 321.198. Debitori 521.405. Debitori în conversie 101.776. Avans 23.870. Pierdere 522.519. Total 7.491.332.		Spese: Dobânzi 113.395. Salare 13. Marce de prezență 7.200. Impozit 48.014. Combustibil 352.942. Spese de fabricare 18. Spese curente 83.827. Fracht și Porto 17. Pierdere din conv. 1.680. Pierdere pe 746.013 Total Lei 1.684.774.
Passive: Capital Social 2.000.000. Fond pentru rechizite 844. Cont curent 3.804.800. Reescompt 1.583.285. Creditori 63.803. Diverși 38.600. Total 7.491.332.		Venite: Din vânzare de mărfuri 1.162. Pierdere 522.519. Total 1.684.774.

Conto Bilanț	31 Decembrie 1936	Conto Profit și Pierdere
Active: Cassa 3.574. Investiri industriale 6.000.000. Producție 210.486. Debitori 935.299. Debitori în conversiune 98.802. Avans 23.870. Pierdere 166.958. Total Lei 7.438.989.		Spese: Dobânzi 77.977. Salare 145. Impozit 89.373. Combustibil 387.815. Spese de fabricare 151.905. Spese Curente 108.622. Fracht și Porto 13.177. Pierdere anulului 1935—522.519 Total Lei. 1.496.888.
Passive: Capital social 2.000.000. Fond de rechizite 844. Cont curent 3.915.760. Reescompt 1.424.785. Diverși 97.600. Total 7.438.989.		Venite: Din vânzare de mărfuri 1.329. Pierdere 166.938. Total Lei 1.496.888.

Conto Bilanț	31 Decembrie 1937	Conto Profit și Pierdere
Activ: Cassa 2832. Investiri Industriale 6.000.000. Producție 452.571. Debitori 1.242.843. Debitori în conversie 98.092. Avans 23.870. Total 7.820.208.		Spese: Dobânzi 79.800. Salare 143. Impozit 140.610. Combustibil 736.668. Spese de fabricare 217.472. Spese curente 140.610. Fracht și Porto 11.349. Pierdere anulului 1935—166.958 Profitul anulului 1937. 205.959. Total 1.842.426.
Passiv: Capital Social 2.000.000. Fond de rechizite 844. Cont Curent 4.003.000. Reescompt 1.266.285. Diverși 344.100. Profit 205.979. Total Lei 7.820.108.		Venite: Din vânzare de mărfuri 1.842.426. Total 1.842.426.

Conto Bilanț	31 Decembrie 1938	Conto Profit și Pierdere
Activ: Cass 1.739. Investiri industriale 5.600.000. Producție 337.900. Debitori 1.345.773. Debitori în convers. 97.342. Avans 23.870. Total 7.406.624		Spese: Dobânzi plătite 96.020. Salare 145.160. Marce de prezență 3.600. Impozit 209.843. Combustibil 746.814. Spese de fabricare 223.792. Spese Curente 176.323. Fracht și Porto 12.044. Total 1.613.596.
Passiv: Capital Social 2.000.000. Fond de rechizite 844. Cont Curent 4.041.000. Reescompt 1.057.957. Diverși 306.823. Total 7.406.624.		Venite: Prin vânzare de mărfuri 1.613.596. Total 1.613.596.

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație ținută la 15 Aprilie 1939.

Președinte **Dr. V. Macaveiu**

Văzut și găsit în consonanță cu registrele societății.

Blaj, la 13 Aprilie 1939.

Pentru Contabilitate:
ss. **Eugeniu D. Radeș**

Consiliul de cenzori,